

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Kristiina Lauri

Merilin Pedak

PROJEKTÕPPE DOKUMENTEERIMINE TARTUMAA LASTEAIAÕPETAJATE
KOGEMUSTE JA ARVAMUSTE NÄITEL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: inglise keele algõpetuse nooremlektor Kristel Ruutmets

Tartu 2025

Kokkuvõte

Projektõppe dokumenteerimine Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemuste ja arvamuste näitel

Projektõppe on meetod, mis arendab laste loovust, iseseisvust ja kriitilist mõtlemist. Selle rakendamisel võib aga esineda kitsaskohti, eriti dokumenteerimise protsessis, mis on oluline õpikogemuste analüüsimisel ja nähtavaks muutmisel. Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemused ja arvamused projektõppe dokumenteerimise kohta. Uuring viidi läbi poolstruktureeritud intervjuude kaudu, kaasates 12 lasteaiaõpetajat, kes praktiseerivad projektõpet. Andmeid analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi abil. Tulemused näitasid, et õpetajad kasutavad dokumenteerimisel erinevaid võimalusi (nt. fotosid, videoid, märkmeid, laste töid), mis toetavad laste analüüsioskust ja esinemisjulgust. Õpetajate arvates aitas dokumenteerimine neil märgata laste nõrkusi, mille abil kohandada õppetegevusi. Raskustena toodi muu hulgas esile ajapuudus ja sobivate digivahendite puudumine. Võtmesõnad: projektõppe, koolieelne haridus, dokumenteerimine, lasteaiaõpetajad, Tartu maakond, õppeprotsess.

Abstract

Documenting Project-Based Learning Based on the Experiences and Opinions of Kindergarten Teachers in Tartu County

Project-based learning is a method that fosters children's creativity, independence, and critical thinking. However, its implementation may also pose certain challenges, particularly in the documentation process, which plays a crucial role in analysing and making children's learning experiences visible. The aim of the bachelor's thesis was to explore the experiences and opinions of kindergarten teachers in Tartu County regarding the documentation of project-based learning. The study was conducted through semi-structured interviews involving twelve kindergarten teachers who implement project-based learning in their practice. The data were analysed using qualitative content analysis. The results revealed that the teachers used photos, videos, and notes for documentation, which supported children's analytical skills and confidence in public speaking. Documentation also helped the teachers to notice children's weaknesses, allowing them to adapt learning activities accordingly. The main challenges identified were lack of time and insufficient digital tools.

Keywords: project-based learning, preschool education, documentation, kindergarten teachers, Tartu County, learning process.

Sisukord

Kokkuvõte.....	2
Abstract.....	2
Sissejuhatus.....	4
1. Teoreetiline ülevaade.....	4
1.1 Projektõppe taust ja selle olemus.....	4
1.2 Projektõppe etapid lasteaias.....	5
1.3 Projektõppe dokumenteerimine lasteaias.....	6
1.4 Projektõppe dokumenteerimise kasutegurid ja väljakutsed lasteaias.....	7
1.5 Uurimisprobleem, uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused.....	10
2. Metoodika.....	10
2.1 Valim.....	10
2.2 Andmekogumine.....	11
2.3 Andmeanalüüs.....	12
3. Tulemused.....	12
3.1 Tartumaa lasteaiadõpetajate viisid projektõppe protsessi dokumenteerimiseks.....	13
3.2 Projektõppe dokumenteerimise mõju laste õppeprotsessile õpetajate arvates.....	15
3.3 Õpetajate raskused seoses projektõppe dokumenteerimisega.....	16
Arutelu.....	17
Kasutatud kirjandus.....	23
Lisa 1. Uuringus osalenud vastajate taustainfo	
Lisa2. Intervjuukava	
Lisa 3. Projektõppe dokumenteerimisega seotud raskused. Näide kategooriate ja alamkategooriate moodustumisest	
Lisa 4. Väljavõte transkriptsioonist	

Sissejuhatus

Eesti koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on rõhutatud õppijakeskse lähenemise olulisust. Õppekava kohaselt keskendub selline lähenemine lapse individuaalsetele arenguvajadustele, pakkudes talle võimalust teadmisi ja oskusi omandada iseseisvalt, talle sobivas keskkonnas. Tegevustes peab arvestama laste vanust ja võimeid, toetades individuaalset lähenemist, samal ajal järgides õppekava eesmärke (Lahe, 2021; Mavrić *et al.*, 2022). Üks moodus selle saavutamiseks on projektõpe, mis võimaldab lastel tegutseda omas tempos ning uurida teemasid süvitsi, vastavalt laste huvidele ja eelistustele (Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2008). Lahe (2021) väitel on projektõppe rakendamine Eesti lasteaedades muutunud järjest laialdasemaks, kuna see annab lastele muu hulgas võimaluse osaleda planeerimisprotsessis. Varasemalt on Tartu Ülikoolis uuritud lasteaiaõpetajate hoiakuid projektõppe rakendamise suhtes (Hainsalu, 2022) ning lasteaiaõpetajate arusaamu ja kogemusi projektõppe suhtes ning nende valmisolekut projektõppe rakendamiseks (Vahtla, 2024).

Käesolev uuring on vajalik, et mõista, kuidas projektõppe dokumenteerimine õpetajate arvates toetab laste arengut ja nende igapäevast tööd, ning pakkuda praktilisi soovitusi lasteaiaõpetajatele projektõppe tõhusamaks dokumenteerimiseks. Erinevad uuringud näitavad, et teadmised kinnistuvad paremini, kui lapsed saavad kogemusi füüsiliselt või praktiliselt tegevustes osaledes, mitte ainult pilti või videot vaadates (Kızıldaş & Sak, 2018). Autoritele teadaolevalt ei ole eelnevates uuringutes eraldi tähelepanu pööratud sellele, kuidas õpetajad projektõpet lasteaias dokumenteerivad, mis on käesoleva töö uurimisprobleemiks. Töö keskendub lasteaiaõpetajate praktikale ja arusaamadele, mis puudutavad projektõppe erinevaid dokumenteerimisega seotud aspekte, analüüsides nii positiivseid kogemusi kui ka võimalikke väljakutseid.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Projektõppe taust ja selle olemus

Projektõpe on kaasaegne, uurimispõhine ja praktiline õppemeetod, mis pakub lastele võimaluse töötada koos õpetajaga, kes annab neile vajalikku tuge ja juhendamist (Devkota *et al.*, 2017; Holm, 2011). Le (2018) sõnul põhineb projektõppe konstruktivistlikul teoorial, mille kohaselt õpitakse kõige paremini, siis kui saadakse ise teadmisi luua. Selle kohaselt omandavad õppijad uusi ideid või kontseptsioone, ehitades need üles oma praeguste või eelnevate teadmiste baasil (Le, 2018). Projektõppe tähendab, et mingit teemat uuritakse süvitsi

ja sinna on kaasatud kogu rühm, kes on omakorda jaotatud konkreetset alateemat uurivateks gruppideks. Protsessi käigus kaasatakse lapsi uurima ja leidma vastuseid nii algsetele kui uurimise käigus tekkinud küsimustele (Katz *et al.*, 2014).

Projektõppe arendab lastes mitmeid olulisi oskusi, sealhulgas probleemide lahendamist, loovust, koostööd, suhtlemist ja emotsioonidega toimetulekut. Projektid pakuvad lastele võimalusi uurida oma huvisid, arendada iseseisvust ja suurendada enesekindlust (Plotnikova *et al.*, 2023; Ross *et al.*, 2013). Projektõppes ei eeldata, et lapsed õpiksid asju pähe, vaid pigem julgustatakse neid vastutama oma õppimise eest ja tegelema huvipakkuvate ning arengule vastavate tegevustega, kasutades selleks loodud võimalusi. Kuna laste ideed ja huvid tulevad tavaliselt esile tegevuste käigus, peaks õpetajatel olema võimalus olla paindlik tegevuste planeerimisel ja kaasata lapsi sellesse protsessi (Nugin & Õun, 2017).

Ferrero jt (2021) on kirjutanud, et projektõppe on lapsekeskne metoodika, kus lapsed saavad aktiivselt osaleda reaalse probleemide lahendamisel. See metoodika soodustab kõrgema taseme mõtlemisoskuste, nagu analüüsimine, sünteesimine ja hindamine, omandamist, kuna lapsed peavad tegema aktiivset koostööd ja rakendama oma teadmisi konkreetsetes olukordades (Ferrero *et al.*, 2021). Õpetaja roll on peamiselt juhendav ja toetav, pakkudes lastele juhiseid, abi ja tagasisidet, samal ajal kui lapsed võtavad vastutuse oma õppimise eest (Ferrero *et al.*, 2021; Holm, 2011).

1.2 Projektõppe etapid lasteaias

Kristina Lahe raamatus "Projektõppe lasteaias" (2021) on kirjeldatud kolme projektõppe etappi lasteaias kontekstis: kavandamine, uurimise läbiviimine ja lõpetamine. Järgnevalt kirjeldatakse iga etappi täpsemalt.

Projektõppe kavandamine hõlmab eesmärkide seadmist, tegevuste planeerimist ja vajalike vahendite ettevalmistamist, et tagada lastele huvitav õppeprotsess, kus laps on idee autor ja täiskasvanu tõlgendaja ning abistaja (Devkota *et al.*, 2017; Veraksa *et al.*, 2023). Teema valik põhineb laste huvidel ja algatustel, mida õpetaja jälgib vabamängus ja vestlustes (Can *et al.*, 2017; Lahe, 2021). Edukas projekt nõuab õpetajalt uurimis- ja refleksioonioskust, kuna tema sekkumised mõjutavad projekti tulemusi (Slunjski, 2021).

Uurimine ja väljaselgitamine projektõppes hõlmab tegevusi, mis rahuldavad laste uudishimu, nagu intervjuud külalisekspertidega, väljasõidud, katsed ja esemete uurimine (Beneke *et al.*, 2019; Stacey, 2023). Lapsed arendavad uurimise käigus oskusi nagu vaatlemine, mõõtmine, andmete salvestamine ja järelduste tegemine, mis toetavad nende teadusliku mõtlemise arengut (Kefi, 2023; Mavrić *et al.*, 2022). Õpetaja seab selged

eesmärgid, jälgib laste arengut ja julgustab neid avastama, toetades iseseisvust ja loovust (Abdurakhman *et al.*, 2022; Setyowati *et al.*, 2023).

Projekti lõpetamine on oluline etapp, kus lapsed saavad analüüsida oma õpikogemusi ja jagada õpitut, mis aitab neil arendada enesekindlust ja usku oma võimetesse. Lastele antakse võimalus väljendada oma mõtteid ja kogemusi, mis toob esile nende arusaamad õpitust ja arendab eneseväljendusoskust (Beneke *et al.*, 2019). Õpetajatele pakub see võimalust hinnata, kas algsed eesmärgid said saavutatud, ning mõelda, kuidas sarnaseid projekte tulevikus veelgi efektiivsemalt kavandada ja ellu viia (Lahe, 2021; Le, 2018).

1.3 Projektõppe dokumenteerimine lasteaias

Projektõppe dokumenteerimine lasteaias on oluline osa õppeprotsessist, mille kaudu õpetajad saavad jälgida ja analüüsida iga lapse arengut, kohandades õppeprotsessi vastavalt laste huvidele ja vajadustele. Dokumenteerimine toimub kõigis kolmes eeltoodud etapis – projekti kavandamisel, uurimisel ja läbiviimisel ning lõpetamisel (Lahe, 2021). Selle abil tehakse nähtavaks mitte ainult projekti lõpptulemused, vaid ka laste uurimisprotsessid, mõtted ja ideed, mis toovad esile õpikogemuse terviklikkuse. Selline dokumenteerimine aitab õpetajatel mõista, kuidas lapsed õpivad, milliseid valikuid nad teevad ja kuidas nad oma teadmisi rakendavad (Helm & Katz, 2016). Projektõppe dokumenteerimine võib toimuda erinevates formaatides, mille kaudu saavad õpetaja ja lapsed kajastada õppeprotsessi arengut. Iga formaat võimaldab erinevalt jälgida, mõista ja hinnata laste õpikogemust.

Fotod, heli- ja videosalvestised pakuvad süvitsi minevat ülevaadet laste mõtlemise ja suhtlemise arengust, jälgides lastele olulisi vestlusi, küsimusi ning dialooge. See aitab õpetajal hiljem analüüsida laste arutlusi ning teha täpsemaid järeldusi nende arusaamade ja õppimisprotsesside kohta (Katz & Chard, 1996). Samuti pakuvad salvestised lastele võimaluse kuulata oma mõtteid hiljem, aidates neil arendada eneseteadvust (Katz & Chard, 1996). Fotod ja videosalvestised on olulised visuaalsed materjalid, mis aitavad õpetajatel jälgida laste tegevusi ja nende mõtete arengut, andes võimaluse näha, kuidas lapsed tegutsevad, oma ideid arendavad ja üksteisega suhtlevad (Beneke *et al.*, 2019). Samuti kajastavad salvestised laste dialooge ja arutelusid, mis toovad esile, kuidas ideed arenevad ja muutuvad õppeprotsessi jooksul (Beneke *et al.*, 2019). Lisaks on fotod ja videod suurepärased vahendid laste edusammude ja õpitud oskuste visualiseerimiseks.

Laste refleksioonid on oluline osa projektõppe dokumenteerimisest, kuna need aitavad lastel mõista oma õppeprotsessi paremini. Refleksioonid võivad olla kirjalikud või suulised ning need annavad õpetajatele ülevaate laste arusaamadest ja õpikogemustest (Helm & Katz,

2016). Reflekteerimine aitab lastel paremini mõista oma tehtud valikuid, tegevusi ja saadud tulemusi. Õpetajad saavad kasutada laste refleksioone, et analüüsida, kuidas lapsed oma mõtteid ja ideid kujundavad ning millist tuge nad õppeprotsessis vajavad. Samuti võivad refleksioonid pakkuda väärtuslikke teadmisi selle kohta, millised aspektid õppeprotsessis on lastele kõige huvitavamad ja tähendusrikkamad (Beneke *et al.*, 2019).

Vaatlus on üks kõige tavalisemaid dokumenteerimise vorme, mida õpetajad kasutavad. Õpetajad jälgivad laste tegevusi, suhtlemist ja arutelusid, tehes märkmeid, et dokumenteerida nende käitumist, mõtteid ja tegevusi. Vaatlusprotsess võimaldab õpetajatel mõista laste arengut ja õppeprotsessi ning õpetaja tähelepanekud aitavad kohandada õppeülesandeid (Lahe, 2021). Vaatlused annavad õpetajatele selge arusaama laste õpikogemustest, võimaldades neil pakkuda lastele parimat tuge ja sobivat õppematerjalide valikut (Beneke *et al.*, 2019).

Visuaalsed materjalid, nagu ideekaardid, mõistekaardid, tabelid ja graafikud, on suurepärased tööriistad, et kaardistada laste mõtteprotsesse ja arusaamade arengut. Need aitavad õpetajatel jälgida, kuidas laste mõtted ja teadmised muutuvad ning kuidas nad seostavad uusi teadmisi varasemaga. Ka laste loodud joonistused ja maalid on olulised, kuna need annavad samuti õpetajatele ülevaate laste ideedest ja arusaamadest. Visuaalsed materjalid aitavad mitte ainult õpetajal, vaid ka lastel endil oma õppimist jagada ja analüüsida (Helm & Katz, 2016). Lisaks soodustavad need loovust ja eneseväljendust, aidates lastel oma mõtteid sõnastada või kujutada (Stacey, 2023).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et projektõppe dokumenteerimine lasteaias on protsess, mis võimaldab õpetajatel jälgida ja analüüsida laste arengut ning õpikogemusi. Mitmekesised dokumenteerimisviisid pakuvad põhjalikku ülevaadet laste õppeprotsessidest. Visuaalsed ja kirjalikud materjalid, vaatlused ja laste refleksioonid on kõik kasulikud tööriistad, mis aitavad õpetajatel ja lastel mõista ning arendada õpikogemust (Stacey, 2023). Dokumenteerimine ei ole ainult lõpptulemuste jäädvustamine, vaid ka aktiivne osalemine õppeprotsessi analüüsis, mis aitab kohandada õpetamist vastavalt laste huvidele ja vajadustele. Õpetaja, laste ja perede koostöö on võimalik just dokumenteerimise kaudu, kuna see muudab õppeprotsessi läbipaistvaks ja arusaadavaks kõigile osapooltele (Beneke *et al.*, 2019).

1.4 Projektõppe dokumenteerimise kasutegurid ja väljakutsed lasteaias

Projektõppe dokumenteerimisel lasteaias on mitmeid eeliseid, nagu laste arenguprotsesside jälgimine ja õpikogemuste nähtavaks muutmine, mis aitab kaasata lapsi, õpetajaid ja peresid. Samas kaasnevad sellega ka väljakutsed, nagu ajapuudus ja õpetajate piiratud teadmised

dokumenteerimise võimalustest ning vajalike ressursside puudus, mis võivad takistada dokumenteerimisprotsessi tõhusust ja kvaliteeti.

Projektõppe dokumenteerimine on lastele mitmes mõttes kasulik, võimaldades neil õpikogemusi arendada ja jagada. Lasteaiaõppes on tegemist aktiivse õppimisega, kus lapsed osalevad erinevates tegevustes. Need tegevused aitavad lastel mõista ja kinnistada õpitut, arendades samal ajal nende loovust ja eneseväljendusoskusi. Lastele antakse vabadus kasutada erinevaid väljendusvorme, mis aitavad neil oma mõtteid, ideid ja tundeid edasi anda (Beneke *et al.*, 2019; Helm & Katz, 2016). Erinevad visuaalsed esitlused, nagu mõistekaardid, joonistused ja tabelid, aitavad lastel paremini teemale keskenduda, arutleda ja kinnistada õpitut (Konecni, 2022). Need vahendid mitte ainult ei toeta laste arusaamist õpitavast, vaid pakuvad ka konkreetseid tugistruktuure, mille kaudu lapsed saavad oma teadmisi täiendada ja mõista.

Projektõppe dokumenteerimine aitab lastel arendada eneseväljendusoskusi ning soodustab ka nende sotsiaalset arengut. Vögotski (1962) uurimused rõhutavad õppimise sotsiaalset olemust, tuues esile, et õppimine toimub sageli koostöös teistega ja sotsiaalsete suhete kontekstis. Projektõppe dokumenteerimise kaudu saavad lapsed arendada oma koostöö- ja suhtlemisoskust jagades ideid ja arutledes teistega. See aitab neil parandada sotsiaalseid oskusi, mis on edasiseks arenguks ja ühiskonnas kohanemiseks hädavajalikud (Shakirova, 2022). Dokumenteerimise kaudu muutub õppimine nähtavaks, võimaldades õpetajatel jälgida laste arengut ja suurendada nende huvi õppimise vastu. Projekti materjalid peaksid olema lastele kergesti ligipääsetavad ning silmade kõrgusel, et nad saaksid neid igal ajal uurida (Konecni, 2022; Lev *et al.*, 2020). Selline avatud ja visuaalne dokumenteerimine suurendab huvi õppimise vastu. Kui lapsed saavad regulaarselt jälgida oma arengut ja omandatud teadmisi, motiveerib see neid eeldatavasti rohkem õppima ja projektis osalema.

Projektõppe dokumenteerimine on oluline ka õpetajale, kuna selle abil saab koguda väärtuslikku teavet laste arengust ja õpikogemusest. Nad saavad analüüsida laste tegevusi ja tagasisidet, et hinnata, kas õpitud teadmised vastavad õppekava nõuetele ja kas õppeprotsess on olnud efektiivne. Lisaks sellele aitab dokumenteerimine neil kohandada oma õpetamismeetodeid vastavalt laste vajadustele ja arengutasemele. Nende tagasiside on hindamatu, kuna see võimaldab mõista, kuidas lapsed õpikogemusi tajuvad ja milliseid teadmisi nad omandavad (Plotnikova *et al.*, 2023). Samuti saab õpetaja dokumenteerimise põhjal täiustada oma õpetamisstrateegiaid, et muuta õpikogemused huvitavamaks ja kaasahaaravamaks. Näiteks, kui lapsed näitavad üles suurt huvi visuaalsete vahendite vastu, saab õpetaja neid rohkem kasutada, et arendada arusaamu ja oskusi.

Lisaks õpetajale saavad ka vanemad kasu projektõppe dokumenteerimisest. Dokumentatsioon võimaldab vanematel saada põhjalikku ülevaadet laste õpikogemusest ja arengust lasteaias, mis omakorda aitab neil paremini toetada õppimist kodus. Vanematele jagatakse täiendavat teavet laste edusammude kohta ning nad saavad osaleda õpetamise protsessis, pakkudes lastele tuge, kui nad seda vajavad (Elfström Pettersson, 2014). Dokumenteerimine aitab vanematel ka mõista, kuidas lasteaed töötab, milliseid väärtusi ja oskusi lapsed seal arendavad, ning annab neile võimaluse arutleda õpetajatega, kuidas õpikogemusi kodus edasi arendada. Kuigi projektõppe dokumenteerimine lasteaedades toob palju kasu, kaasneb sellega ka mitmeid väljakutseid, mis mõjutavad lapsi, õpetajaid ja vanemaid. Lastepuhul võib dokumenteerimise protsess mõnikord tunduda koormav, kuna projektis osalejate arv võib olla suur ja igapäevane arengutempo ning vajadused võivad olla erinevad. Visuaalsed väljendusvormid, nagu joonistused ja mõistekaardid, aitavad küll õpikogemusi paremini mõista, kuid ei pruugi alati täielikult ja täpselt kajastada kõiki laste ideid ja arengut. Kui dokumenteerimine ei arvesta igapäevaseid individuaalseid vajadusi ja oskusi, võib see takistada õpikogemuste täielikku ja täpset peegeldust (Beneke *et al.*, 2019).

Õpetajatel seisneb suurim väljakutse ajapuuduses. Nad on sageli ülekoormatud mitmete ülesannetega, mis raskendab laste arengut ja tegevuste pidevat jälgimist. Piisava aja puudumisel võib dokumenteerimine jääda pinnapealseks ja ei kajasta laste arengut õiglaseks. See võib omakorda raskendada õpikogemuste kvaliteedi hindamist ja arendamist (Baysura *et al.*, 2016). Lisaks on keeruline analüüsida kogu dokumenteeritud materjali ja tagasisidet, mis on oluline õpikogemuste täiendamiseks.

Vanematel on samuti omad takistused laste arengust info saamisel, kui dokumenteerimisprotsess ei ole piisavalt selge või kui nad ei oska materjali õigesti tõlgendada. Kui õpetajad ei soodusta aktiivset koostööd ega jaga teavet õigeaegselt, võib see piirata vanemate toetust laste õppes. Vanemate puudulikud teadmised projektõppe eesmärkidest ja dokumenteerimise tähtsusest võivad takistada neil pakkumast lastele kodus vajalikku tuge (Elfström Pettersson, 2014). Seega, kuigi projektõppe dokumenteerimine lasteaedades pakub väärtuslikku teavet laste arengust, toob see kaasa mitmeid takistusi, mis võivad mõjutada kõigi osapoolte – laste, õpetajate ja vanemate – osalust ja arengut.

1.5 Uurimisprobleem, uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Eesti koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) rõhutab, et laste arengut toetab kõige enam mänguline ja uurimuslik õpe. Projektõpe on üks tõhusamaid viise laste loovuse,

enesekindluse ja sotsiaalsete oskuste arendamiseks, kuid selle tulemuslikkus sõltub suuresti ka õppeprotsessi dokumenteerimisest. Dokumenteerimine võimaldab õpetajatel jälgida laste huvide ja arusaamade kujunemist ning hinnata õppekava eesmärkide saavutamist, aidates planeerida edasisi õppetegevusi (Lahe, 2021). Samuti toetab dokumenteerimine õpetaja refleksiooni, aitab paremini mõista laste õppimist ja arengut ning loob aluse koostööks laste ja lapsevanematega (Helm & Katz, 2016). Dokumenteerimist võib teostada erinevate vahendite ja võimaluste abil, nagu portfooliod, fotod, videod, laste loodud väljapanekud või õpetajate märkmed, mis kõik aitavad muuta laste õppeteekonna nähtavaks ja mõtestatuks (Helm & Katz, 2016; Herman *et al.*, 2023).

Varasemates Eestis läbiviidud uuringutes on peamiselt käsitletud õpetajate hoiakuid, kogemusi ja valmisolekut projektõppe rakendamisel. Hainsalu (2022) uuris lasteaiaõpetajate hoiakuid projektõppe rakendamise suhtes Tartu koolieelsetes lasteasutustes. Vahtla (2024) keskendus õpetajate arusaamadele, kogemustele ja valmisolekule projektõppe rakendamiseks. Autoritele teadaolevalt ei ole seni süvitsi käsitletud, kuidas lasteaiaõpetajad projektõpet dokumenteerivad, mis on käesoleva töö uurimisprobleemiks.

Töö eesmärk on välja selgitada Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemused ja arvamused projektõppe dokumenteerimise kohta. Eesmärgi saavutamiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kuidas Tartumaa lasteaiaõpetajad dokumenteerivad projektõppe protsessi?
2. Kuidas projektõppe dokumenteerimine toetab õpetajate arvates laste õppeprotsessi?
3. Milliseid raskusi on õpetajad kogenud seoses projektõppe dokumenteerimisega?

2. Metoodika

2.1 Valim

Käesolevas uuringus kasutati ettekavatsetud valimit, kus uurijad valisid lasteaiaõpetajad teadlikult, lähtudes nende kogemustest projektõppe praktiseerimisel ja dokumenteerimisel, et tagada uuringu eesmärgi täitumine (Õunapuu, 2014). Uuringus osalesid 12 lasteaiaõpetajat, kes töötasid erinevates lasteaedades Tartu linnas ja maakonnas. Valimisse kuulunud õpetajad olid erineva töökogemusega, mis aitas koguda mitmekesiseid vaatenurki ja kogemusi. Uuringus osalemine oli vabatahtlik ning anonüümsuse tagamiseks tähistati õpetajaid numbritega (Õ1, Õ2 jne). Täpsem ülevaade õpetajate taustaandmetest on esitatud lisas 1.

2.2 Andmekogumine

Andmete kogumiseks kasutati poolstruktureeritud intervjuud, mis võimaldas uurijatel tugineda eelnevalt koostatud küsimustikule, säilitades samal ajal paindlikkuse küsimuste järjekorra muutmiseks ja täiendavate küsimuste lisamiseks vastavalt vestluse kulgemisele (Lepik *et al.*, 2014). Intervjuude kavandamisel lähtuti töö eesmärgist ja uurimisküsimustest. Esmalt koostati intervjuukava (vt lisa 2), mille ülesehitus tugines temaatilistele plokkidele, et hõlbustada süstemaatilist andmete kogumist.

Kava algas sissejuhatavate küsimustega, mille eesmärk oli luua usalduslik kontakt ning anda intervjuueeritavale selge ülevaade uuringu sisust. Põhiküsimused olid jaotatud kolme teemagrupi: esimene keskendus õpetajate kogemustele, kuidas nad projektõpet dokumenteerivad, teine õpetajate arvamustele, kuidas dokumenteerimine toetab lapsi õppeprotsessis ning kolmanda teemagrupi fookuses olid projektõppe dokumenteerimisega seotud raskused. Küsimused olid avatud, mis võimaldas intervjuueeritavatel oma mõtteid vabalt ja põhjalikult väljendada. Enne põhiintervjuusid viidi 30. jaanuaril 2025 läbi prooviintervjuu, mille eesmärk oli hinnata küsimuste arusaadavust ja asjakohasust. Selle käigus täpsustati ühe küsimuse sõnastust, kuna algne versioon osutus intervjuueeritavale keeruliseks. Prooviintervjuust saadud tagasiside aitas parandada intervjuukava selgust ning võimaldas harjutada intervjuu läbiviimist.

Põhiintervjuud viidi läbi 2025. aasta veebruaris Tartu linna ja maakonna erinevates lasteaedades. Vestlused toimusid kas vahetult kohapeal või privaatses videokõnes, tagamaks osalejatele mugava ja turvalise keskkonna oma kogemuste jagamiseks. Kõik intervjuud salvestati helifailidena osalejate eelneval nõusolekul ning transkribeeriti hilisemaks analüüsiks, et säilitada vastuste täpsus ja usaldusväarsus.

Kokku viidi läbi kaksteist intervjuud, sealhulgas üks prooviintervjuu, ning kumbki intervjuueerija viis läbi kuus intervjuud. Pikim neist oli 35 minutit ja 46 sekundit ning lühim 11 minutit; keskmiselt oli intervjuude pikkus 20–30 minutit. Iga intervjuu algas uurija enesetutvustuse ja uuringu eesmärgi tutvustamisega. Osalejatele selgitati, et nende vastused jäävad anonüümseks ning kogutud andmed hoitakse rangelt konfidentsiaalsena. Samuti rõhutati, et osalemine on vabatahtlik ning seda on võimalik igal ajal katkestada. Kõik intervjuueeritavad andsid nõusoleku intervjuu salvestamiseks ja andmete kasutamiseks töö koostamisel. Salvestatud intervjuusid hoiti parooliga kaitstud arvutites, millele oli juurdepääs vaid töö autoritel ning failid kustutatakse pärast lõputöö kaitsmist. Andmeanalüüsi käigus säilitati osalejate anonüümsus, kasutades pseudonüüme (Õ1,Õ2 jne) ka transkriptsioonides

ja kodeerimisel. Uuringu läbiviimisel järgiti kõiki eetilisi põhimõtteid, sealhulgas osalejate õigusi ja andmete töötlemise nõudeid (Tartu Ülikooli..., 2023).

2.3 Andmeanalüüs

Intervjuud transkribeeriti veebipõhise teenuse tekstiks.ee abil. Seejärel vaadati transkriptsioonid üle ning vajadusel tehti käsitsi muudatused. Parandatud tekstid salvestati Microsoft Wordi failidena. Transkriptsiooni keskmine pikkus oli 7 lehekülge ning transkribeeritud materjali kogumaht oli 82 lehekülge (Times New Roman, kirjasuurus 12). Väljavõte transkriptsioonist on esitatud lisas 4. Andmete töötlemiseks kasutati kvalitatiivset induktiivset sisuanalüüsi, mille eesmärk oli esile tuua tähendusrikkad mõtted ja teemad, mis seonduvad uuringu fookusega. Laherandi (2008) sõnul võimaldab see lähenemine analüüsi käigus koode ja kategooriaid paindlikult kohandada, keskendudes tekstis peituvatele tähenduslikele mustritele ning nende konteksti mõistmisele.

Analüüsi läbiviimisel kasutati programmi QCAMap, kuhu laeti üles transkribeeritud intervjuud, mis kodeeriti uurimusküsimuste kaupa. Kodeerimise käigus märgiti tekstis tähenduslikud lauseosad, lõigud või sõnad, millele määrati vastavad koodid, mis peegeldasid sisu keskseid mõtteid. Seejärel koondati koodid suuremateks temaatilisteks kategooriateks. Koodide täpsuse ja usaldusväärsuse tagamiseks vaatasid mõlemad autorid kogu andmestiku ühiselt korduvalt läbi, arutades ja täpsustades tähenduslikke kohti, et tagada ühtne arusaam ja vastavus uuringu eesmärgile.

Kodeerimise tulemusel moodustus 33 erinevat koodi, mis jagati vastavalt uurimusküsimustele kaheksasse kategooriasse. Esimese uurimisküsimuse alla moodustati kaks, teise alla kaks ja kolmanda alla neli kategooriat. Näiteks kolmanda uurimisküsimuse neli kategooriat olid “Lastega seotud raskused dokumenteerimisel”; “Personaliga seotud raskused dokumenteerimisel” ja “Muud dokumenteerimisega seotud raskused”. Kõik kategooriad jagunesid omakorda alamkategooriateks (vt näidet kategooriate ja alamkategooriate moodustumisest lisast 3).

3. Tulemused

Läbiviidud uuringu eesmärk oli välja selgitada Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemused ja arvamused projektõppe dokumenteerimise kohta. Järgnevates alapeatükkides on tulemused esitatud uurimisküsimuste ja kategooriate kaupa. Toetuseks on lisatud kaldkirjas tsitaadid, kus on kasutatud õpetajate pseudonüüme ning tähisega (...) on lühendatud ebaolulist teavet.

3.1 Tartumaa lasteaiaõpetajate viisid projektõppe protsessi dokumenteerimiseks.

Esimese uurimusküsimuse alla moodustus kaks kategooriat – 1) *laste ja õpetajate ühine osa projektõppe dokumenteerimisel* ning 2) *õpetajate individuaalne projektõppe dokumenteerimine*, mis omakorda jagunesid alamkategooriateks.

Laste ja õpetajate ühine projektõppe dokumenteerimine. Õpetajad väitsid, et projektõppe dokumenteerimine toimub peamiselt koos lastega, kasutades videoid, fotosid ja helisalvestisi, mis toetavad projekti analüüsi ja suurendavad laste osalust. Fotod annavad vanematele ülevaate projekti arengust ning aitavad lastel teemat paremini mõista. Üks õpetajatest (Õ12) mainis, et ta kasutab nimesiltide asemel fotosid lastest – lapsed, kes veel lugeda ei oska, tunnevad niimoodi oma töö ära. Lapsevanematel palutakse teha fotosid kodus keskkonnas ning jagada neid õpetajatega.

(...) Kui lapsed teevad kodus midagi, siis me palume saata pilte, videosid. Me oleme teinud nendest näituseid (...). (Õ2)

Õpetajad leidsid, et laste tööd tuleks paigutada silmade kõrgusele, et need oleksid alati nähtavad ja kergesti kättesaadavad. Projektseina koostamine oli levinud meetod, kus lapsed saavad kõigile oma tööde ja tegemiste tulemusi näidata. Samas polnud projektsein ainus viis, kuidas õpetajad laste töid ja mõtteid dokumenteerisid. Õpetajad tõid välja, et kasutavad sageli arutelusid ja vestlusi, et saada ülevaade laste mõtetest ja teadmistest projektiga seotud teemadel. Need arutelud toimuvad nii laste, kui ka õpetaja ja laste vahel ning aitavad arendada mõtlemisvõimet ja jälgida nende arengut. Õpetajad lisasid, et arutelud ja vestlused annavad neile väärtuslikku teavet, kuidas lapsed õpitud mõistavad ja töötlevad, ning näitavad arenguvõimalusi.

Õpetajad mainisid, et kuna kõik lapsed ei pruugi grupiaruteludes aktiivselt osaleda, siis üks-ühele intervjuud on suurepärane võimalus nende mõtete ja arvamuste süvitsi uurimiseks. Intervjuude käigus saab õpetaja kaardistada igapäevase individuaalseid teadmisi ja arusaamasid projektiga seotud teemadel ning neid arvesse võttes suunata järgmisi õppetegevusi.

Õpetajad kirjeldasid intervjuudes digilahenduste kasutamist dokumenteerimisel, nagu videote, multifilmide ja slaidiesitluste loomine koos lastega. Dokumenteerimisel kasutati internetti info leidmiseks ning digimikroskoopi uue info kogumiseks, lapsed tegid fotosid nutitelefoniidega, ning tulemusi esitleti suurte ekraanide ja projektorite abil.

(...) me oleme näiteks teinud ju e-raamatut ja sellist, lastega koos mingit multifilmi, mis on ju ka dokumenteerimine (...). (Õ1)

Õpetajad kasutasid mõistekaarte laste teadmiste kaardistamiseks ja projekti kavandamiseks. Kaartidel jälgitakse tekkinud küsimusi, mida ühiselt uuritakse. Õpetajate sõnul toetab see laste motivatsiooni, soodustab vestlusi vabamängu ajal ning aitab lahendada küsimusi. Samuti peavad õpetajad oluliseks, et lapsed saaksid projekti lõpus oma töid eksponeerida. Selleks luuakse rühmades sageli näitusi laste töödest ja tegevustest. Üks õpetaja (Õ8) lisas, et mida väiksem laps, seda rohkem peaks olema dokumenteerimine füüsilisel ja võimalikult realistlikul kujul, lapsele käega katsutav ja nähtav. Korraldatakse väljasõite või üritusi, mis võivad olla peod, etendused või esitlused projekti teemal ning nendesse kaasatakse ka lapsevanemad. Sellised tegevused toetavad laste esinemisjulgust.

Õpetajate individuaalne projektõppe dokumenteerimine. Õpetajad rõhutasid, et projektõppe dokumenteerimine ei toimu mitte ainult koos lastega, vaid nõuab palju ka individuaalset tööd. Üks osa dokumenteerimisest on sotsiaalmeedia postituste tegemine, mille kaudu jagatakse vanematega infot projekti käigu ja laste tegevuste kohta. Samuti töid õpetajad olulise osana välja dokumenteerimise Eliisis. Lisaks igapäevasele lapsevanemate teavitamisele laste tegevustest reaalses koostavad õpetajad ka projektõppe plaane, kuhu dokumenteerivad tegevused, seostavad need õppe-eesmärkidega ja analüüsivad tehtut.

Lisaks kantakse Eliisi ka laste arengut puudutav info, toetudes projekti jooksul tehtud märkmete ja hindamistele. Õpetajad lisasid, et jooksvalt märkmete tegemine kogu projektiperioodi vältel on väga väärtuslik. See aitab neil lapse arengut paremini jälgida ja dokumenteerida, muutes hinnangu andmise täpsemaks ja sisukamaks. Märkmete tegemise kohta mainisid õpetajad, et nad kasutavad nii digitaalseid vahendeid kui ka traditsioonilist käsitsi paberile kirjutamist.

Õpetajad arvasid, et dokumenteerimisel oleks hea kaasata kolleege, kelle mõtted ja ideed aitavad analüüsida tehtut kõrvalseisja vaatenurgast. Üks õpetaja lisas, et tema dokumenteeritud materjali põhjal saab ta abi saamiseks kaasata tugispetsialiste.

(...) kui ma siis veel kahtlen, siis ma saan selle konkreetse näite või sellega minna ju kas eripedagoogi juurde või logopeedi juurde ja küsida (...). (Õ1)

Õpetajad lisasid, et projektis on oluline leida ja kaasata ka lasteaiast väljastpoolt tulnud eksperte, kes jagavad lastele oma ametialaseid teadmisi teema kohta. Üks võimalus selleks on kutsuda inimene koha peale või korraldada väljasõite projekti teemaga seotud kohtadesse. Samuti leidsid õpetajad, et tasub kaasata lapsevanemaid, kelle tutvused, teadmised või ametialane kogemus võivad õppetöös kasuks tulla. Lapsevanemate kaasamine väljasõitudele tagab lastele lisaturvalisuse ning tihti on vaja ka vanemate nõusolekut ja rahastust, et väljasõit üldse toimuda saaks.

3.2 Projektõppe dokumenteerimise mõju laste õppeprotsessile õpetajate arvates

Teise uurimusküsimuse all moodustati kaks kategooriat, milleks olid 1) *projektõppe dokumenteerimise mõju laste õppimisele* ja 2) *projektõppe dokumenteerimise mõju õpetajale. Projektõppe dokumenteerimise mõju laste õppimisele*. Õpetajad märkisid, et dokumenteerimine toetab lapse arengut, kuna loob võimaluse lastega koos arutada ja annab neile võimaluse kogemusi ning arvamusi jagada, aidates sellega paremini mõista õpitud.

Mitmed õpetajad tõid välja, et dokumenteerimine on laste jaoks kasulik, kuna see toetab koostööskuse arengut. Lapsed peavad oma ideid meeskonnas jagama ja teiste mõtteid kuulama.

Õpetajad leidsid, et projektõppe, mis põhineb laste huvidel, on nende jaoks väga motiveeriv. Lastele antakse vabadus valida oma uurimisprojekti teema ja kui lapsed saavad valida teemasid, mis neid huvitavad, süvenevad nad sageli õpitavasse palju põhjalikumalt.

Õpetajad rääkisid ka, et projektõppe dokumenteerimine, mis sisaldab tööde tutvustamist, annab lastele kogemusi, kuidas oma ideid ja tulemusi kuulajatele arusaadavalt ja loogiliselt esitada ning toetab esinemisjulgust.

Projektõppe dokumenteerimine aitab õpetajate sõnul laste digioskusi arendada, isegi siis, kui lapsed ei kasuta ise alati digivahendeid. Õpetajad tõid välja, et kaasaegsed digivahendid ja -võimalused (nt tahvelarvutid, kaamerad, esitluste loomise programmid) on muutunud loomulikuks ja suureks osaks dokumenteerimisest.

(...) ühe projekti käigus, me tegime lastega lõpetamiseks animatsiooni (...). (Õ11)

Projektõppe dokumenteerimise mõju õpetajale. Õpetajad tõid välja, et dokumenteerimise kaudu märkavad nad laste nõrkusi, olgu selleks siis käelised tegevused, sotsiaalsed oskused või mõni muu oskus, milles tuleks last toetada.

(...) Dokumentatsiooni pealt saabki lapse taseme teada ja kust peab jälle toetama hakkama (...) projekti käigus ma avastasin, et mul pool rühma tegelikult käeliselt suht nõrk (...). (Õ11)

Projektõppe dokumenteerimine aitab õpetajate arvates neil paremini märgata ka laste tugevusi. Laste esitlused, nagu plakatite tegemine ja projektiseinale pandud pildid, annavad õpetajatele selge ülevaate laste oskustest ja arengust. Õpetajad kirjeldasid projektõpet, kui lapse juhitud õppevormi, kus lapsed saavad ise valida teemasid ja suunata oma õpitegevusi. Nende roll on jälgida õppekava, et projekt täidaks riiklikke õppe- ja kasvatustöö eesmärgi.

3.3 Õpetajate raskused seoses projektõppe dokumenteerimisega

Kolmanda uurimisküsimuse alla tekkis neli kategooriat: 1) *dokumenteeringega seotud raskused*, 2) *lastega seotud raskused dokumenteerimisel*, 3) *personaliga seotud raskused dokumenteerimisel* ja 4) *muud dokumenteerimisega seotud raskused*.

Projektõppe dokumenteerimisega seotud raskused. Õpetajad tõid välja, et suurimaks raskuseks projektõppe dokumenteerimisel on ajapuudus. Enamus õpetajatest mainis, et nad kasutavad selleks oma töövälisest aega, vaid mõni üksik leidis, et saab hakkama tööaja piires. Õpetajad, kes said dokumenteerimisega hakkama tööaja piires, kasutasid selleks enamasti laste puhkeajaga ning koostööd kolleegidega.

(...) leida aega tööajast, seda teha on väga-väga keeruline. Ma pean ikkagi ütlema, et paraku need asjad ikkagi tulevad unetundidelt (...). (Õ12)

Lastega seotud raskused dokumenteerimisel. Leiti, et projektõppe dokumenteerimine on kõige suurem väljakutse väikeste lastega, kuna nende eneseväljendus ja muud oskused on veel välja kujunemas. Kuna laste sõnavara on piiratud, on raske saada nendelt vajalikku infot, mida projekti dokumenteerimisel kasutada. Siinkohal on oluline õpetajal teha märkmeid ja dokumenteerida vabamängu käigus laste huvisid, millele hiljem projekt üles ehitada.

Õpetajad, kes töötasid liitühendas ei näinud probleemi erivanuseliste laste kaasamisega, küll aga mainis sellist raskust üks õpetaja (Õ1). Ta leidis, et väiksed lapsed ei huvitu teemast nii nagu suured, mistõttu nende kaasamine nii projekti kui ka dokumenteerimisse tekitab pigem raskusi. Märkiti, et laste huvipuudus raskendab dokumenteerimist. Õpetajad olid seda meelt, et väiksemad lapsed ei suuda sageli meenutada varasemaid tegevusi, mis teeb kokkuvõtete tegemise keeruliseks. Kui teema ei paku huvi, kaob motivatsioon.

(...) Väikeste käest proovin saada refleksiooni (...), mida väiksemad lapsed, seda raskem on saada, suurte puhul oli lihtne (...). (Õ1)

Raskusi võivad projektõppe dokumenteerimisel põhjustada ka rühmas olevad lisatuge vajavad lapsed. Nendega tegelemine nõuab õpetajalt palju tähelepanu ja individuaalset lähenemist, mistõttu võib dokumenteerimine jääda tagaplaanile.

Personaliga seotud raskused dokumenteerimisel. Mõned õpetajad tõid välja, et neil jääb puudu oskustest ja teadmistest, kuidas projektõpet õigesti dokumenteerida ning nad tunnevad seetõttu end ebakindlalt. Väiksema kogemusega õpetajad tundsid, et nad vajavad rohkem juhendamist ja tuge.

Õpetajad leidsid, et vanematega koostöö puudumine raskendab dokumenteerimist, kuna paljud ei mõista projektõppe olemust ega toeta selle arengut kodus. Vanemate

tagasisideta on aga raske hinnata, kui suur on lapse huvi projekti teema vastu väljaspool lasteaeda, mis omakorda piirab sisuka dokumentatsiooni koostamist. Ühe raskusena toodi esile puudulik meeskonna koostöö - kui kolleegid ei jaga infot ega tee koostööd, on keeruline saada terviklikku ülevaadet lapse arengust. Koostöö puudumine võib viia ebavõrdse tööjaotuseni projekti raames. Lisaks arvasid mõned õpetajad, et projektõppe ei sobi kõigile, eriti kui see nõuab suurt pühendumist ja loovust. Nad leidsid, et õpetaja huvipuudus võib viia ebapiisava dokumenteerimiseni, mis ei toeta piisavalt laste arengut. Seetõttu on oluline, et õpetajad oleksid tõeliselt huvitatud ja valmis oma aega ning energiat projekti panustama. Samuti tõid õpetajad välja, et ekspertide leidmine ja kaasamine on dokumenteerimise jaoks keeruline, kuna sobivad spetsialistid on raskesti kättesaadavad ja ajakavad ei kattu. Ekspertide panuseta võib dokumentatsioon jääda pinnapealseks.

Muud dokumenteerimisega seotud raskused. Õpetajad tõid välja, et dokumenteerimisel esineb raskusi seoses digivahenditega. Uuritavad leidsid, et on vajadus nii paremate tehniliste vahendite, kui ka oskuste arendamise järele, et muuta dokumenteerimine igapäevatoos sujuvamaks ja toetavamaks. Lisaks rääkisid õpetajad, et dokumenteerimist piirab sageli ruumipuudus, eriti seinapindade nappus väljapanekute tegemiseks. Leiti, et olemasolevad seinad on sageli juba täidetud muu vajaliku infoga või ei sobi materjalide kinnitamiseks.

(...) Ja kõik need plakatid ja kunstitööd (...) siis on seesama ruumi leidmine, et kuhu me paneme, kus on see vaba sein (...). (Õ10)

Mõni üksik õpetaja leidis, et dokumenteerimist raskendab sageli sobivate vahendite nappus üleüldiselt, olgu selleks siis paber, printer, printeritint, kaustad, lamineerimistarvikud või muud praktilised töövahendid. Enamus õpetajaid arvas, et tuleb kasutada oma fantaasiat ja olemasolevaid vahendeid selleks, et dokumentatsioon saaks tehtud soovitud viisil.

Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärk oli selgitada välja Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemused ja arvamused seoses projektõppe dokumenteerimisega. Uuringus osales 12 lasteaiaõpetajat erinevatest lasteaedadest. Tulemused näitasid, et õpetajad kasutasid projektõppe dokumenteerimiseks mitmesuguseid vahendeid ning olid teadlikud erinevatest dokumenteerimise võimalustest. Samuti ilmnes, et õpetajate hinnangul on dokumenteerimine oluline osa projektõppes, kuna see toetab nii laste õpikogemust kui ka aitab õpetajal märgata ja jälgida laste arengut. Dokumenteeriti fotode, videote, märkmete ja laste tööde abil, mille tegemisel ja esitlemisel kasutati sageli digivahendeid. Siiski kogeti dokumenteerimisel ka raskusi, eelkõige piisava aja leidmisega ja sobivate digivahendite ning projektitööde

eksponeerimisvõimalustega. Järgnevalt analüüsitakse uuringu olulisemaid tulemusi teoreetilisest vaatenurgast.

Esimese uurimisküsimuse *Kuidas Tartumaa lasteaiaõpetajad dokumenteerivad projektõppe protsessi?* tulemused näitasid, et lasteaiaõpetajad dokumenteerivad projektõppe protsessi mitmesuguste võimaluste abil, sealhulgas laste ideede kogumise, fotode ja videote tegemise ning tööde väljapanekute kaudu. Lahe (2021) rõhutab, et dokumenteerimist tehakse kogu projekti jooksul – alates ideede kogumisest kuni lõpptulemusteni. Õpetajad kinnitasid, et dokumenteerimine aitab neil paremini märgata, mida lapsed oskavad, mis neid huvitab ning kuidas neid kõige paremini toetada. Samuti tõid õpetajad esile, et paljusid dokumenteerimisega seotud tegevusi tehakse koos lastega. See näitab, et dokumenteerimine ei ole lihtsalt toimunu üleskirjutamine, vaid osa igapäevasest õppeprotsessist, mis aitab lastel paremini aru saada oma õppimisest ja õpetajal mõista laste arengut. Ka Helm ja Katz (2016) kirjutavad, et selline kaasamine aitab lastel mõista oma õppimist ning õpetajal paremini märgata laste teadmiste ja oskuste kujunemist. Õpetajate poolt kasutatud visuaalsed võimalused, nagu projektiseinad ja laste joonistused, aitavad muuta laste mõtteid ja ideed kõigile nähtavaks – nii lastele endile, õpetajatele kui ka vanematele. Selline nähtav õppimine loob läbipaistvust õppeprotsessis ja tugevdab koostööd nii laste kui lapsevanematega, muutes õpikeskkonna kõigile arusaadavamaks ja toetavamaks.

Oluline osa dokumenteerimisest on laste mõtete ja arusaamade kuulamine. Õpetajad kasutasid selleks näiteks arutelusid, vestlusi ja üks-ühele intervjuusid. Viimased aitavad paremini mõista iga lapse individuaalseid teadmisi, eriti siis, kui laps grupis on pigem tasane. Teoorias (vt Beneke *et al.*, 2019) on rõhutatud, et sellised vestlused ja laste enda tagasivaated ehk refleksioonid tulevad kasuks neile õpitu mõistmisel ning abistavad õpetajat järgmiste sammude planeerimisel. Töö autorite hinnangul toetab selline lähenemine lapsekeskset õpet, kuna see võimaldab märgata ka tagasihoidlike laste mõtteid ja arusaamu, mis muidu võiksid grupis tähelepanuta jääda. Lisaks suureneb õpetaja teadlikkus laste erinevatest vajadustest ja luuakse paremad eeldused individuaalseks lähenemiseks.

Uuring näitas ka seda, et õpetajad kasutavad projektide dokumenteerimiseks palju digivahendeid. Näiteks tehakse animatsioone, kasutatakse tahvelarvuteid, projektoreid ja isegi digimikroskoobe. Lapsed saavad ise fotosid teha ja dokumenteerimise jaoks materjali otsida arvutit kasutades. Õpetaja ülesanne on ennekõike juhendada ja toetada, pakkudes lastele vajalikku abi, samas kui lapsed võtavad vastutuse oma õppimise eest (Ferrero *et al.*, 2021; Holm, 2011). Võib oletada, et digivahendite kasutamine muudab dokumenteerimise mitmekesisemaks ja kaasahaaravamaks, pakkudes lastele võimalust väljendada oma teadmisi

erineval moel. Õpetajale annab see aga väärtusliku vahendi, millega jälgida laste arenguprotsesse täpsemalt ja loovamalt.

Projektõppes on oluline roll koostööl lapsevanematega. Dokumenteerimine aitab muuta õppeprotsessi selgemaks ja aru saadavamaks ning toetab lapsevanemate kaasamist laste õppimisse (Beneke *et al.*, 2019). Ka käesoleva uuringu tulemuste põhjal võib öelda, et õpetajad kaasasid vanemaid, paludes neil jagada kodus tehtud fotosid või videoid, mida projekti raames kasutada. Näitused ja esitused laste töödest aitasid õpetajate arvates vanematel paremini mõista, millega lapsed lasteaia tegelesid. Seega kui vanemad saavad osa dokumenteerimisprotsessist, suureneb nende teadlikkus lapse õppimisest ning kujuneb tugevam koostöö kodu ja lasteaia vahel. Selline partnerlus loob lapsele stabiilsema ja toetavama õpikeskkonna, mis ulatub ka väljapoole lasteaeda.

Lisaks ühisele dokumenteerimisele lastega tegid õpetajad palju individuaalset tööd, nt koostasid nad projektiplaane, kirjutasid märkmeid ja kasutasid digikeskkondi nagu Eliis. Sellised tegevused aitavad õpetajatel paremini jälgida iga lapse arengut ja anda täpsemaid hinnanguid selle kohta, nagu on märgitud Lahe (2021) ja Beneke jt (2019) töödes. Dokumenteerimine ei ole lihtsalt info kogumine, vaid oluline vahend õpetaja refleksiooniks ja õppeprotsessi kohandamiseks vastavalt laste vajadustele. Õpetajad tõid välja, et dokumentatsioon on väga väärtuslik ka siis, kui on vaja kaasata tugispetsialisti, nagu logopeed või eripedagoog. Kirja pandud tähelepanekud aitavad õpetajal selgitada lapse vajadusi ning suunata edasist toetust (Helm & Katz, 2016).

Uuringus toodi esile koostöö kolleegide ja spetsialistidega, kelle abi võimaldab õpetajatel dokumenteeritud info põhjal teha paremaid otsuseid. Samuti leiti, et projektidesse võiks kaasata eksperte väljastpoolt lasteaeda, nagu Lahe (2021) soovib. See on kooskõlas teooriaga, mis rõhutab, et dokumenteerimine suurendab õppeprotsessi läbipaistvust ja toetab kõigi osapoolte vahelist koostööd (Beneke *et al.*, 2019). Koostöö teiste õpetajate ja lasteaiaaväliste ekspertidega aitab õpetajal paremini mõista, mida lapsed õpivad, ning mõelda põhjalikumalt, kuidas neid kõige paremini toetada.

Teise uurimusküsimuse „*Kuidas projektõppe dokumenteerimine toetab õpetajate arvates laste õppeprotsessi?*” tulemustest selgus, et dokumenteerimine toetab laste õppimist ja aitab õpetajatel paremini mõista ning suunata laste arengut. Õpetajad pidasid dokumenteerimist väärtuslikuks vahendiks, mis arendab laste loovust, keelekasutust, koostööoskusi ja eneseväljendust. See muudab õppeprotsessi lastele nähtavamaks ning suurendab nende huvi ja motivatsiooni teemade uurimiseks. Uuringu tulemused toetavad teoorias esitatud seisukohti, mille kohaselt dokumenteerimine annab lastele võimaluse jagada

oma ideid ja arutleda teistega. See omakorda toetab laste sotsiaalsete oskuste arengut, mis on oluline nii edasiseks õppimiseks kui ka ühiskonnas toimetulekuks (Shakirova, 2022).

Õpetajate sõnul toetab dokumenteerimine lisaks õpitava sisu ja õppeprotsessi paremale mõistmisele ka laste koostöö- ja suhtlemisoskuste arengut, kuna nad jagavad ideid rühmas ja kuulavad kaaslasti. Samuti aitab see õpetajatel jälgida laste individuaalset arengut ja kohandada õpet vastavalt laste vajadustele. Töö autorid leiavad, et esitlused, nagu projektide tutvustamine või plakatite koostamine, annavad väärtusliku ülevaate laste loovusest, eneseväljendusvõimest ja sotsiaalsetest oskustest, mis on olulised õpikogemuse osad. Nende oskuste arengut toetavad visuaalsed ja kirjalikud materjalid, õpetajate märkamised ning laste omavahelised arutelud, mis aitavad mõtestada õpikogemust ning muudavad laste arengu ja mõtlemisprotsessi nähtavaks (Konecni, 2022).

Õpetajad tõid esile dokumenteerimise tähtsuse laste digioskuste arendamisel projektõppe kaudu, kasutades selleks digivahendeid nagu fotod, videod ja animatsioonid. Need vahendid aitavad lastel mitte ainult õppimist visualiseerida, vaid ka arendada tehnoloogilisi oskusi ja eneseväljendusvõimet digikeskkonnas, toetades seeläbi nende arusaama õpiprotsessist (Beneke *et al.*, 2019). Sellest lähtuvalt võib järeldada, et digitaalsete tööriistade kasutamine projektõppe dokumenteerimisel arendab laste digioskusi ning toetab analüüsimisoskust ja iseseisvust, aidates lastel paremini mõista ja väärtustada oma õpiteekonda.

Kolmanda uurimusküsimuse *Milliseid raskusi on õpetajad kogunud seoses projektõppe dokumenteerimisega?* tulemused tõid esile mitmeid takistusi projektõppe dokumenteerimisel, nagu ajapuudus, laste erinevad arenguvajadused, meeskonnatöö ja vanemate koostöö puudumine, samuti tehnilised ja ruumilised piirangud. Dokumenteerimine on projektõppes ajamahukas ja pidevat tähelepanu nõudev protsess, mis võib olla õpetajatele koormav, eriti kui nad peavad jagama oma aega paljude ülesannete vahel.

Üheks raskendavaks teguriks on ka vanemate vähene teadlikkus projektõppe eesmärkidest ja dokumenteerimise olulisusest, mis võib takistada laste toetamist kodus (Elfström Pettersson, 2014). Ajakulu, ressursside puudus ning koostööprobleemid meeskonna ja vanematega võivad vähendada dokumenteerimise kvaliteeti ja järjepidevust. Võimalikeks lahendusteks oleks meeskonnas tööülesannete võrdsem jagamine, õpetajate ja vanemate vahelise koostöö suurendamine. Kasuks tuleb juhtkonna poolt sobivate ja kaasaegsete digivahendite võimaldamine kvaliteetse töö tegemiseks, mis aitaksid vähendada dokumenteerimisele kuluvat aega. Uuringus osalenud õpetajad tõid esile, et sageli tuleb dokumenteerimisega tegeleda töövälisel ajal, kuna tööpäeval ei jää muude kohustuste kõrvalt

selleks aega. Õpetajad, kes said hakkama dokumenteerimisega tööaja piires, kasutasid selleks laste puhkeajaga või kolleegide abi.

Teoorias on mainitud, et üks suur väljakutse on laste individuaalsed vajadused ja arengutempo, mis muudab nende ideede ja õppimise dokumenteerimise keeruliseks (Helm & Katz, 2016) ning seetõttu ka ajakulukaks. Siinkohal tuleb kasuks erinevate dokumenteerimisviiside kasutamine, eriti piiratud kõne ning väiksemate laste puhul on hea kasutada rohkelt visuaalseid ja käega katsutavaid vahendeid, mis aitavad aru saada laste huvidest ja mõtetest.

Uuringust selgusid õpetajate kogemused väikeste lastega, kelle piiratud sõnavara raskendab oma mõtete ja ideede edasi andmist projekti käigus. See muudab projektõppe dokumenteerimise keerukaks, kuna õpetajal on raske laste teadmistega arvestada, kui nad ei suuda oma mõtteid selgelt väljendada. On mõistetav, et laste piiratud keeleoskus ja erinev arengutempo muudavad dokumenteerimise õpetaja jaoks raskemaks, kuna laste mõtteid on sageli keeruline sõnastada. Seetõttu on oluline jälgida ka vabamängu, kus laste ideed ja huvid loomulikult avalduvad, võimaldades õpetajal neid paremini mõista ja kaasata projekti kavandamisse.

Kuna projektõppe eeldab tugevat meeskonnatööd, on ka meeskonnaliikmete panus määrav dokumenteerimise täpsuse ja kvaliteedi osas (Konecni, 2022). Tulemused näitasid, et õpetajad, kellel on probleeme meeskonnatöös või kolleegidega suhtlemisel, ei saa jäädvustada ja jagada teavet laste arengust ega oma tegevustest nii nagu nad sooviksid. See võib viia puuduliku dokumentatsiooni koostamiseni, kuna iga õpetaja tegutseb omaette, ilma ühise eesmärgita. Lisaks leidsid õpetajad, et koostöö puudumine takistab vajaliku toe andmist lastele, mis võib raskendada nende arenguvajaduste täpset dokumenteerimist (Baysura *et al.*, 2016). Seega võib öelda, et kui õpetajate vahel puudub hea koostöö, kannatab dokumenteerimise kvaliteet ning selle vältimiseks on oluline, et meeskond töötaks ühtse eesmärgi nimel ja jagaks omavahel infot.

Uuringul on ka mõned piirangud, mida tuleb arvesse võtta. Tulemused põhinevad õpetajate isiklikel kogemustel ja arvamustel, kuid ei anna täielikku ülevaadet sellest, kuidas projektõppe dokumenteerimine praktikas tegelikult toimub. Selleks oleks vaja täiendavalt uurida õpetajate igapäeva tööd rühmas, näiteks vaatluse kaudu erinevate projektide jooksul. Samuti mõjutas uuringu kvaliteeti autorite eelnev puuduv kogemus intervjuerijana. Kogenum intervjuerija oleks osanud esitada täpsemaid lisaküsimusi ja märgata paremini intervjueritavate olulisi mõtteid.

Bakalaureusetöö väärtuseks võib pidada õpetajate jagatud kogemusi ja näiteid projektõppe dokumenteerimisest, mis pakuvad väärtuslikku teavet selle rakendamise toetamiseks lasteaedades. Töö võib abiks olla nii neile õpetajatele, kes alles alustavad projektõppe rakendamist lasteaias, kui neile, kes seda juba teevad, andes neile ülevaate projektõppe dokumenteerimise võimalustest ja väljakutsetest. Lisaväärtust annab tööle uuringus osalenud õpetajate mitmekesine kogemus, erinevad vaatenurgad, mis toetavad nii õpetajate professionaalset arengut kui ka dokumenteerimise teadlikumat ja eesmärgipärasemat kasutamist.

Tänuõnad

Töö autorid tänavad uuringus osalenud õpetajaid, kes olid valmis andma intervjuusid ja jagama oma kogemusi ning arvamusi. Autorite siiras tänu kuulub juhendaja Kristel Ruutmetsale, kelle põhjalik juhendamine ja tagasiside aitas tööl valmida. Autorid tänavad ka oma kursusekaaslasi ja kolleege, kes toetasid neid töö valmimise jooksul.

Autorsuse kinnitus

Kinnitame, et oleme koostanud käesoleva lõputöö iseseisvalt ning korrektselt viidanud kõigile kasutatud allikatele ning teiste autorite ja toetajate panusele. Töö on valminud vastavalt Tartu Ülikooli Haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetele ning järgib häid akadeemilisi tavasid.

Mõlema autori panus lõputöösse oli võrdne. Intervjuude läbiviimine ja transkribeerimine jaotati võrdselt, kumbki autor viis läbi kuus intervjuud. Kodeerimine ja andmete analüüs toimus koostöös. Samuti töötati koos teooria ja tulemuste kirjutamisel ning järelduste tegemisel. Töö kõik osad on valminud ühiselt ja võrdses mahus panustades.

Kristiina Lauri ja Merilin Pedak

/allkirjastatud digitaalselt/

16.05.2025

Kasutatud kirjandus

- Abdurakhman, R. N., Lawej, A. I., & Herlina, N. (2022). The influence of Project-Based Outdoor Learning Activities on children's independence development. *International Journal of Educational Qualitative Quantitative Research*, 1(2), 1–5.
<https://doi.org/10.58418/ijeqqr.v1i2.15>
- Baysura, O. D., Altun, S., & Toy, B. Y. (2016). Perceptions of Teacher Candidates regarding Project-Based Learning. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16(62).
<https://doi.org/10.14689/ejer.2016.62.3>
- Beneke, I. S., Ostrosky, M. M., & Katz, G. L. (2019). *The Project Approach for all learners. A Hands-On Guide for Inclusive Early Childhood Classrooms*. Paul H. Brookes Publishing Co.
- Can, B., Yıldız-Demirtaş, V., & Altun, E. (2017). The effect of project-based science education programme on scientific process skills and conceptions of kindergarten students. *Journal of Baltic Science Education*, 16(3), 395–413.
<https://doi.org/10.33225/jbse/17.16.395>
- Devkota, S. P., Giri, D. R., & Bagale, S. (2017). Developing 21st century skills through project-based learning in EFL context: challenges and opportunities. *The Online Journal of New Horizons in Education-January*, 7(1).
- Elfström Pettersson, K. (2014). *Playing a part in preschool documentation: A study of how participation is enacted in preschool documentation practices and how it is affected by material agents*. <https://doi.org/10.3384/lic.diva-112874>
- Ferrero, M., Vadillo, M. A. & León, S. P. (2021). Is project-based learning effective among kindergarten and elementary students? A systematic review. *Plos one* 16(4): e0249627. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0249627>
- Hainsalu, L.-P. (2022). *Lasteaiaõpetajate hoiakud projektõppe rakendamise suhtes Tartu koolieelsetes lasteasutustes* [bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace.
<http://hdl.handle.net/10062/82909>
- Helm, J. H., & Katz, L. G. (2016). *Young Investigators : The project approach in the early years* (3rd ed.). Teachers College Press.
- Holm, M.J. (2011). Project-based Instruction: A Review of the Literature on Effectiveness in Prekindergarten Through 12th Grade Classrooms. *InSight; Rivier Academic Journal*, 7(2), 1-13.

- Katz, L.G., & Chard, S. C. (1996). The contribution of documentation to the quality of early childhood education. *ERIC Digest*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED393608.pdf>
- Katz, L. G., Chard, S. C., & Kogan, Y. (2014). *Engaging Children`s Minds: The Project Approach* (3rd ed.). Prager.
- Kefi, S. (2023). Supporting the Use of Basic Scientific Process Skills with a Project Approach in Preschool Period: An Action Research. *Theory and Practice in Child Development*, 3(1), 86–118. <https://doi.org/10.46303/tpicd.2023.6>
- Kiziltas, E., & Sak, R. (2018). Integrating field-trip activities with other activities in the preschool curriculum: its effects on the preschoolers' social-emotional skills. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 12(8), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s40723-018-0047-0>
- Konecni, E. H. (2022). *Sparking Curiosity through Project-Based Learning in the Early Childhood Classroom: Strategies and Tools to Unlock Student Potential*. Taylor & Francis.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). *Riigi Teataja RT I 2008*, 23, 152. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772>
- Lahe, K. (2021). *Projektõpe lasteaias. Lapse arengu toetamine tema loomupärase uudishimu abil*. Laheküll OÜ.
- Laherand, M. L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Infotrükk
- Le, T. K. T. (2018, October 20). *Project-based Learning in the 21st Century: A Review of Dimensions for Implementation in University-level Teaching and Learning* [Poster presentation]. Faculty of Foreign Languages, Ho Chi Minh City, Vietnam. https://www.researchgate.net/publication/352977987_Project-based_Learning_in_21st_Century_A_Review_of_Dimensions_for_Implementation_in_University-level_Teaching_and_Learning
- Lev, S., Clark, A., & Starkey, E. (2020). *Implementing Project Based Learning in Early Childhood*. <https://doi.org/10.4324/9780429243332>
- Mavrić, M., Bećirović-Alic, M., & Lipovac, V. (2022). Project learning in preschool institutions. *Linguistics and Culture Review*, 6, 292–305. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v6ns5.2173>
- Nugin, K., & Õun, T. (2017). Õppe- ja kasvatustegevus koolieelses lasteasutuses K. Nugin & T. Õun (toim), *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad* (lk 191-200). Atlex.

- Plotnikova, V. A., Veraksa, A., & Veraksa, N. (2023). Psychological Development of Preschoolers in Project-Based Learning: An Overview of Empirical research. *Integration of Education*, 4(27), 611–629.
<https://doi.org/10.15507/1991-9468.113.027.202304.611-629>
- Ross, L., Õun, T., & Tuul, M. (2013). Lapsest lähtumine üldõpetuse alusena. K. Nugin (toim), *Üldõpetuse rakendamise lasteaias* (lk 11–38). Atlex.
- Setyowati, S., Rakhmawati, N. I. S., Fitri, R., Saroinsong, W. P., & Simatupang, N. D. (2023). Project-Based learning in improving early childhood children's ability to know social and geographical environments. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 7(3), 3461–3467. <https://doi.org/10.31004/obsesi.v7i3.4653>
- Shakirova, E.V. (2022). The project method in the educational activities of preschoolers: The history of the concept, technology. *Preschool Education Today*, (1), 56–68. (In Russ.)
<https://doi.org/10.24412/1997-9657-2022-1109-56-68>
- Slunjski, E. (2021, November 19-21). *Elements and Pedagogical Value of the Project Approach in Kindergarten* [Conference presentation]. The 4th World Conference on Research in Education, Parise, France.
<https://www.dpublication.com/wp-content/uploads/2021/11/12-5068.pdf>
- Stacey, S. (2023). *Pedagogical Documentation in Early Childhood: Sharing Children's Learning and Teachers' Thinking* (2nd ed.). Redleaf Press.
- Tartu Ülikooli eetikakeskus. (2023). *Hea teadustava*. 2. Tr. Tartu Ülikooli eetikakeskus
- Vahtla, K. (2024). *Lasteaiaõpetajate arusaamad ja kogemused projektõppe suhtes ning nende valmisolek projektõppe rakendamiseks* [bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace.
<https://hdl.handle.net/10062/100283>
- Veraksa, N., Veraksa, A., & Plotnikova, V. A. (2023). Pretend play and Project-Based learning as factors in the development of preschool children. *Vestnik Rossijskogo Universiteta Družby Narodov*, 20(3), 431–445.
<https://doi.org/10.22363/2313-1683-2023-20-3-431-445>
- Võgotski, L. S. (1962). *Thought and language*. In MIT Press eBooks.
<https://doi.org/10.1037/11193-000>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool.

Lisa 1. Uuringus osalenud vastajate taustainfo

Pseudonüüm	Lasteaia asukoht	Rühmatüüp (ühealised, liitrühm)
Õ1	Tartumaa	ühealised
Õ2	Tartu linn	ühealised
Õ3	Tartumaa	liitrühm
Õ4	Tartu linn	ühealised
Õ5	Tartumaa	liitrühm
Õ6	Tartu linn	ühealised
Õ7	Tartu linn	ühealised
Õ8	Tartumaa	ühealised
Õ9	Tartumaa	liitrühm
Õ10	Tartu linn	liitrühm
Õ11	Tartumaa	liitrühm
Õ12	Tartumaa	ühealised

Lisa2. Intervjuukava

Sissejuhatus

Tere! Oleme Tartu Ülikooli Koolieelse lasteasutuse õpetaja eriala 3. kursuse tudengid, Kristiina Lauri ja Merilin Pedak. Meie bakalaureusetöö eesmärgiks on selgitada välja Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemused ja arvamused seoses projektõppe dokumenteerimisega.

Intervjuu on vabatahtlik ja kõiki saadud andmeid käsitletakse konfidentsiaalselt ainult teaduslikel eesmärkidel. Uuringus osalemine on anonüümne ning õpetajate isikud ja lasteaiad jäävad anonüümseks.

Kas olete nõus, et meie vestlus salvestatakse?

Alustame salvestamist.

0 Taustaandmed

Mis süsteemiga teie lasteaiarühm töötab? (juhtiva õpetaja süsteem, kahe õpetaja süsteem)

Mis vanuserühma lastega te töötate? (üheeaalised, liitrühmad)

Kui kaua te olete projektõpet lasteaias rakendanud?

Kust olete saanud teadmisi projektõppe kohta? (koolitused, ise õppinud)

Milliseid projektõppe etappe teate?

Meie intervjuu keskendub projektõppe kolmandale etapile ja uurib dokumenteerimist süvitsi, läbi õpetajate arvamuste ja kogemuste.

1 Kuidas Tartumaa lasteaiaõpetajad dokumenteerivad projektõppe protsessi?

- a) Milliseid erinevaid võimalusi projektõppe dokumenteerimisest teate?
- b) Milliseid võimalusi kasutate teie projektõppe dokumenteerimiseks?
 - Palun tooge näiteid oma töökogemusest.
- c) Kust olete leidnud ideid, et projektõpet sellise moel dokumenteerida?
- d) Milliseid erinevaid vahendeid olete kasutanud projektõppe dokumenteerimise protsessis?
- e) Kuivõrd saate hakkama projektõppe dokumenteerimisega oma tööaja piires?
- f) Kas projektõppe käigus teete vahehindamisi?
 - Kui jah, siis kuidas te neid dokumenteerite ja analüüsite?

g) Kuidas kaasate peresid projektõppe dokumenteerimisse?

2 Kuidas projektõppe dokumenteerimine toetab õpetajate arvates laste õppeprotsessi?

- a) Mille järgi saate aru, et projektõppe dokumenteerimine toetab lapsi nende õppeprotsessis? Tooge näiteid oma praktikast.

- b) Kuidas dokumentatsioon aitab teil märgata laste tugevaid külgi või arenguvajadusi?
- c) Millist rolli mängivad lapsed projektõppe dokumenteerimise protsessis?
 - Kuidas kaasate lapsi projekti dokumenteerimisse?
 - Kui palju märkate, et lapsed arutlevad projektiga seonduvate väljapanekute üle?
 - Kuidas reageerivad lapsed oma tööde dokumenteerimisele?
 - Kuivõrd suurendab dokumenteerimine nende motivatsiooni projektis osaleda?
- d) Kuidas aitab projektõppe dokumenteerimine teil kohandada õppeprotsessi laste vajaduste ja huvide järgi?
 - Kuidas olete dokumenteerimise põhjal kohandanud õppeprotsessi vastavalt erivanuseliste gruppidele? (Küsida ainult siis, kui tegemist on liitühmaga)

3 Milliseid raskusi on õpetajad kogunud seoses projektõppe dokumenteerimisega?

- a) Palun tooge välja raskusi, mida olete kogunud oma töös seoses projektõppe dokumenteerimisega.
- b) Milliseid raskusi esineb teil projektõppe dokumenteerimisel seoses
 - rühmaruumi(de)ga?
 - vahenditega (sh digivahenditega)?
 - rühma meeskonnaga?
 - lasteaja juhtkonnaga?

Palun tooge näiteid oma praktikast.

- c) Kuidas olete ületanud projektõppe dokumenteerimisega seotud raskusi?
- d) Kus kohast või kellelt olete saanud abi, kui on tekkinud probleem projektõppe dokumenteerimisel?

Lõpuosa

- a) Kas on midagi, mida sooviksite veel jagada selle teema kohta, mida me oma küsimustes ei käsitlenud?

Aitäh, et leidsite aega meiega vestelda ja jagasite oma väärtuslikke mõtteid. Teie vastused on meie uuringu jaoks väga olulised ja aitavad kaasa teemade sügavamale mõistmisele. Kui soovite, saame teile intervjuu transkriptsiooni edastada, et saaksite selle üle vaadata ja vajadusel lisada täiendusi või teha täpsustusi.

Lõpetame salvestamise.

Lisa 3. Projektõppe dokumenteerimisega seotud raskused. Näide kateooriate ja alamkateooriate moodustumisest

Main Categories			+
Projektõppe dokumenteerimisega seotud raskused		+	
Lastega seotud raskused dokumenteerimisel		+	
Laste eneseväljendus ja oskused			
Erivanuseliste laste kaasamine			
Huvi puudus			
Tuge vajavad lapsed			
Muud dokumenteerimisega seotud raskused		+	
Digivahendite puudus			
Ruumipuudus /sein, pind, väljapanekute osa			
vahendid			
Personaliga seotud raskused dokumenteerimisel		+	
Õpetajate teadmised ja oskused			
Vanemate poolne koostöö puudus			
Meeskonna vaheline koostöö			
Eksperite leidmine			
Õpetaja huvi puudus			
Ajapuudus			

Lisa 4. Väljavõte transkriptsioonist

M

Mille järgi saate aru, et projektõppe dokumenteerimine toetab lapsi nende õppeprotsessis? Tooge näiteid oma praktikast.

Õ9

No see on see, ongi nüüd see koht, et kui on lastepoolsed küsimused, millele nad tahavad siis projektõppe käigus vastused saada ja kui nad siis saavad need vastused lõpp, projektõppe lõpuks kätte, et nad on uurinud iseenda jaoks need vastused, siis, siis see ongi see areng. Ja, ja no lisaks on ju projektõppes ka see, et ma, kui mina panen ise eesmärgid, siis eesmärgid on ikkagi nüüd selle koolieelse lasteasutuse õppekava järgi. Ja kui siis need õppekava punktid saavad täidetud, siis tegelikult on ka see arengukoht ju.

M

Kuidas dokumentatsioon aitab teil märgata laste tugevaid külgi ja arenguvajadusi?

Õ9

Seal ongi see koht, et, et on üles märgitud need küsimused, mis lastel tekivad, siis kas nad saavad, noh, see reflektiooni koht seal lõpus, see refleksioon on hästi oluline, et mis oli arengukoht, mis, mis võiks olla võib-olla paremini tehtud või, või mis võiks teisiti olla või et sellised asjad saab sinna kirja panna, tähelepanekuid.

M

Millist rolli mängivad lapsed projektõppe dokumenteerimise protsessis?

Õ9

No seal ongi see küsimuste küsimine. Et me oleme ka teinud, et iga projekt, projekti alguses, kui meil ka ise endal tekib idee, siis me ikkagi teeme sellise väikese koosoleku lastega, et tekiks lastel küsimused üldsegi selle teema kohta. Või siis on nii, et me oleme andnud mitu võimalust, et milliseid ideid meil on või on lastel endal, küsime laste endi ideid, mille kohta nad üldse tahaksid teada, midagi saada või uurida. Et selliseid, noh, mitmeid variante on selle koha pealt. Aga põhiliselt jah, ikkagi see küsimuste teema. Et küsimused on siis laste ja pärast tagantjärele ka, kui projekt on läbi saanud, et, et samamoodi jälle väike koosolek, et siis lapsed saavad anda teada, mis neile endale meeldib, noh, selline lihtsalt suuline. Et annavad teada, mida nad teada said, mis neile meeldis, mis ei meeldinud, mis võiks teisiti olla, kõik jälle see laste reflektiooni osa ka. Saab siis kirja sinna.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Meie, Kristiina Lauri ja Merilin Pedak

1. anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) meie loodud teose “Projektõppe dokumenteerimine Tartumaa lasteaiaõpetajate kogemuste ja arvamuste näitel”, mille juhendaja on Kristel Ruutmets, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguste kehtivuse lõppemiseni.
2. anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autoritele viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguste kehtivuse lõppemiseni.
3. oleme teadlikud, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autoritele.
4. kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku me teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kristiina Lauri

Merilin Pedak

/allkirjastatud digitaalselt/

Kuupäev 16.05.2025